

Seznam použité literatury

Monografie

- COSTA-ROSSETTI, A. *Brněnský Špilberk zvláště kasematy a nejznamenitější vězňové tamní*. 3. vyd. Brno: A. Píša, 1908.
- ČERMÁK, F. *Špilberk*. 1. vyd. Brno: MuMB, 1975.
- FRANĚK, O., TOMAN, O. *Špilberk*. 1. vyd. Brno: Blok, 1968.
- KOLÁČEK, L. Y. *Osudy hradu Špilberku, jeho pánů a vězňů*. 1. vyd. Třebíč: Akcent, 2005.
- KOLAČÍK, L. *Špilberk*. 1. vyd. Brno: Nákladem posádkového velitelství, 1919.
- MACHOŇ, J. *Obrázky z Brna – hrad nad městem*. 1. vyd. Brno: Krajské nakladatelství, 1957.
- MENCLOVÁ, D., TOMAN, O. *Špilberk – národní kulturní památka*. 1. vyd. Brno: Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody v Brně, 1967.
- NOPP, L. *Špilberk – jeho dějiny a památnosti*. 1. vyd. Brno: Vojenské muzeum České republiky, 1926.
- VANĚK, J. *Kasematy Špilberk*. 1. vyd. Brno: MuMB, 1992.
- VANĚK, J. *Hrad Špilberk*. 1. vyd. Brno: Foteb ve spolupráci s MuMB, 2001.
- WÁGNER, J. *Špilberk*. 2. vyd. Brno: Krajské nakladatelství, 1961.
- (autor neuveden) *Znovuzrození hradu*. 1. vyd. Brno: Stavební společnost Tocháček s r. o., 2000.

Články ze sborníku Forum Brunense

- BARTEKOVÁ, R. *Špilberské panství v polovině 16. století*. In: *Forum Brunense 1993*. Brno: MuMB, 1994, s. 21–26.
- BAUMANOVÁ, D. *Karbonáři a Špilberk (Procesy se členy karbonářského hnutí v letech 1821–1826)*. In: *Forum Brunense 2009*. Brno: MuMB, 2010, s. 23–56.
- FLODROVÁ, M. *Nejstarší dějiny Špilberku ve světle písemných pramenů*. In: *Forum Brunense 1988*. Brno: MuMB, 1989, s. 36–38.
- HANÁK, V. *Zajímavé nástroje útrpného práva v MuMB*. In: *Forum Brunense 1988*. Brno: MuMB, 1989, s. 71–74.
- HANÁK, V. *Výzkum hradní studny na Špilberku*. In: *Forum Brunense 1995/96*. Brno: MuMB, 1996, s. 181–191.

- HORÁČKOVÁ, L., MENŠÍKOVÁ, M., VAGNEROVÁ, L. *Zdravotní péče o italské karbonáře vězněné na Špilberku v Brně*. In: *Forum Brunense 2007*. Brno: MuMB, 2008, s. 55–72.
- KROUPA, P. *Původ názvu kasematy*. In: *Forum Brunense 1988*. Brno: MuMB, 1989, s. 85–86.
- KROUPA, P. *Špilberk – stavební úpravy za 2. světové války*. In: *Forum Brunense 1990*. Brno: MuMB, 1991, s. 95–112.
- MENŠÍKOVÁ, M., VAŠEK, F.: *1. září 1939 – akce Albrecht I*. In: *Forum Brunense 1993*. Brno: MuMB, 1993, s. 137–146.
- MENŠÍKOVÁ, M. *Vrchní představený špilberské trestnice Mořic Smrček*. In: *Forum Brunense 2011*. Brno: MuMB, 2012, s. 55–64.
- UHLÍŘ, D. *Život v brněnských věznicích před sto čtyřiceti lety (Ze vzpomínek W. J. Rottleuthnera)*. In: *Forum Brunense 1990*. Brno: MuMB, 1991, s. 148–162.
- USTOHAL, V., STRÁNSKÝ, K. *Švédské bronzové střely na Špilberku*. In: *Forum Brunense 1995/96*. Brno: MuMB, 1996, s. 153–157.
- VANĚK, J. *Český záznam o výsledku špilberské vězeňkyně z r. 1786*. In: *Forum Brunense 1990*. Brno: MuMB, 1991, s. 143–147.
- VANĚK, J. *K historii hradní studny na Špilberku*. In: *Forum Brunense 1993*. Brno: MuMB, 1994, s. 37–52.
- VANĚK, J. *Špilberské kasematy a jejich přeměna na vězení v roce 1784*. In: *Forum Brunense 1994*. Brno: MuMB, 1995, s. 91–105.
- VANĚK, J. *Stavební proměny Špilberku v 1. polovině 18. století*. In: *Forum Brunense 2008*. Brno: MuMB, 2009, s. 5–26.
- VERMOUZEK, R. *Čtení o Špilberku*. In: *Forum Brunense 1990*. Brno: MuMB, 1991, s. 9–20.

Bakalářské a diplomové práce

- GREGOROVÁ, M. *Jazykové prostředky, různé stylové charakteristiky v textech regionálních pohádek a pověstí*. Brno: PF MU, 2004.
- JURÁNEK, R. *Špilberk v letech 1816–1858 se zaměřením na dozorčí personál*. Brno: FF MU, 1991.

- OSOLSOBĚ, J. *Regionální pověst a problematika jejího žánru*. Brno: FF MU, 1984.
- RADVANOVÁ, M. *Návrh oslav 100 let MuMB*. Brno: FF MU, 2003.

Sbírky pověstí

- JURÁNEK, R. *Brněnská strašidla*. 1. vyd. Brno: Vakát, 2008.
- JURÁNEK, R. *Brněnské strašidelnosti (Tajemná místa města Brna)*. 1. vyd. Brno: Vakát, 2011.
- KOLEKTIV. *BrrrNo! Staré, nové a nejnovější pověsti brněnské*. 1. vyd. Brno: Kávéeska, 2022.
- MACKŮ, M. *Z brněnských pověstí*. Olomouc: Hanácké noviny, 1991.
- MAREK, A. *Mezi Svatkou a Svitavou I., brněnské pověsti a legendy*. 1. vyd. Tišnov: Sursum, 2005.
- MAREK, A. *Mezi Svatkou a Svitavou II., brněnské pověsti a legendy*. 1. vyd. Tišnov: Sursum, 2005.
- RADVANOVÁ, M. *Špilberk v pověstech*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2001.
- SIROVÁTKA, O., KILIÁNOVÁ, E. *Král moravských vodníků*. 1. vyd. Brno: Blok, 1974.
- SIROVÁTKA, O., ŠRÁMKOVÁ, M. *Pod brněnským hradem*. 1. vyd. Brno: Blok, 1984.
- SIROVÁTKA, O., ŠRÁMKOVÁ, M. *Brněnské kolo a drak*. 1. vyd. Brno: Blok, 1982.
- SIROVÁTKA, O. *Byly časy byly (lidové pověsti z Moravy)*. 1. vyd. Praha: SPNDK, 1960.
- SVOBODOVÁ, J., ŠRÁMKOVÁ, M. *V Brně na Špilberku stojí vraný kůň*. 1. vyd. Brno: Jota, 1995.
- ŠRÁMKOVÁ, M. *Pod brněnskými věžemi*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 1995
- ŠTĚPANÍK, J. *Vyprávění brněnského draka*. 1. vyd. Brno: Kulturní a informační centrum města Brna, 1994.

Internetové články

- *Díky odborníkům z MUNI kráčí baron Trenck znovu Špilberkem*. 3. 10. 2019, Ema Wiesnerová, www.em.muni.cz
- *Mumie baronova těla je kompletní. Vrátil se jí prst levé ruky*, 8. 3. 2017, Martin Věteši, www.em.muni.cz

- *Baron Trenck opustil po staletích hrobku. Vědci ho zrentgenovali.* 25. 2. 2017, Ema Wiesnerová, www.em.muni.cz
- *Orlí nos a nesouměrný obličej. Antropologové odkryli tvář barona Trencka,* 1. 7. 2018, Ema Wiesnerová, www.em.muni.cz

Další materiály

- DACÍK, T. *Z historie a pověstí o baronu Trenckovi.* In: *Brněnský večerník*, 22. 8. 1986–3. 10. 1986.
- FIŠER, V. *Tajemná města. Brno.* 1. vyd. Praha: Regia, 2003.
- HANČÁK, M. *140 let od zpřístupnění kasemat veřejnosti (libreto k výstavě).* Brno: MuMB, 2020.
- HORA, P. *Toulky českou minulostí 2. díl.* 1. vyd. Praha: Práce, 1997.
- MENŠÍKOVÁ, M., VANĚK, J. *Libreto k výstavě „Žalář národů“.* Brno: MuMB, 1996.
- MENŠÍKOVÁ, M. *Špilberk v době nacistické okupace.* In: *Morava v boji proti fašismu (studie k dějinám Moravy v 19. a 20. stol.).* Brno: MZM, 1987, s. 54–62.
- MOCNÁ, D., PETERKA J. a kol. *Encyklopedie literárních žánrů.* Praha: Paseka, 2004.
- LAUERMANNOVÁ, O. *Loupežník Babinský – osudy legendárního zločince.* Praha: Lunarion, 1991.
- PLCH, L. *Brno – Procházky po stopách minulosti.* 1. vyd. Praha: Lidové noviny, 2003.
- STRANSKÝ, Z. Z. *Úvod do muzeologie.* 1. vyd. Brno: FF MU, 1972.
- ŠINDLÁŘOVÁ, I., VALUŠKOVÁ, M. *Průvodce po tajemstvích hradů. Historie a pověsti moravských hradů.* 1. vyd. Olomouc: Fontána, 2004.
- TOMAN, O. *Švédové před hradbami Brna.* 1. vyd. Brno: Grafia, 1968.
- UHLÍŘ, D. *Brněnský pitaval.* 1. vyd. Brno: Rovnost, 1992.
- (autor neuveden) *Pandur Trenck (informační materiál k výstavě).* Brno: MuMB, 1999.